

BOSNA I HERCEGOVINA
URED ZA RAZMATRANJE ŽALBI

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РАЗМАТРАЊЕ ЖАЛБИ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
PROCUREMENT REVIEW BODY

Broj: JN2-01-07-1-3793-7/23
Sarajevo, 15.02.2024. godine

Ured za razmatranje žalbi, rješavajući po žalbi ponuđača LEONARDO S.p.a, Rim, Italija, zastupan putem punomoćnika Vladimira Miloševića, advokata iz Zvornika od 16.12.2023. godine izjavljenoj na Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača broj: 05-1-30-1-3436-13 od 30.11.2023 godine Ugovornog organa: Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Sarajevo u postupku javne nabavke višenamjenskog helikoptera sa pratećom opremom, na osnovu čl.111. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH" broj:39/14 i 59/22), i člana 193.st 1. i 2., i čl.230. stav 2 Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH" br:29/02, 12/04, 93/09 i 41/13) na sjednici Ureda za razmatranje žalbi, održanoj dana 15.02.2024. godine, donio je:

RJEŠENJE

1. Žalba ponuđača LEONARDO S.p.a, Rim, Italija od 16.12.2023. godine se usvaja . Poništava se Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača broj: 05-1-30-1-3436-13 od 30.11.2023 godine. Predmet se vraća ugovornom organu na ponovni postupak.
2. Povrat uplaćenih sredstava na ime naknade žalbenog postupka u iznosu od 10.000,00 KM ponuđača LEONARDO S.p.a, Rim, Italija izvršit će se na osnovu posebnog Rješenja ovog organa.
3. Zahtjev ponuđača LEONARDO S.p.a, Rim, Italija, zastupan putem punomoćnika Vladimira Miloševića, advokata iz Zvornika, za naknadu troškova žalbenog postupka izjavljenog u žalbi od 16.12.2023. godine, usvaja se u iznosu od 658,12 KM. U preostalom dijelu, zahtjev se odbija kao neosnovan.
4. Obavezuje se ugovorni organ Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Sarajevo , da žalitelju LEONARDO S.p.a, Rim, Italija nadoknadi troškove žalbenog postupka u iznosu od 658,12 KM u roku od 8 dana od dana prijema ovog Rješenja.

OBRAZLOŽENJE

Ugovorni organ, Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Sarajevo, objavio je Obavještenje o nabavci broj: 1364-1-1-54-3-61/23 na Portalu javnih nabavki, datum slanja obavještenja na objavu 05.10.2023. godine u postupku javne nabavke višenamjenskog helikoptera sa pratećom opremom.

Nakon provedenog postupka ugovorni organ je donio Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača broj: 05-1-30-1-3436-13 od 30.11.2023. godine kojom je kao najpovoljnija ponuda izabrana ponuda ponuđača SHOT d.o.o. Zenica .

Nezadovoljan sadržajem navedene Odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača broj: 05-1-30-1-3436-13 od 30.11.2023. godine žalitelj LEONARDO S.p.a, Rim, Italija, zastupan putem punomoćnika Vladimira Miloševića, advokata iz Zvornika izjavio žalbu od 16.12.2023. godine .

Ugovorni organ je postupajući u skladu sa odredbama člana 100. stav (5) Zakona o javnim nabavkama, proslijedio navedenu žalbu Uredu za razmatranje žalbi zajedno sa Odlukom u kojoj se izjašnjava o žalbenim navodima i dokumentacijom.

Aktom broj :JN2-01-07-1-3793-4/23 od 28.12.2023. godine ovaj organ je kopio žalbe ponuđača LEONARDO S.p.a, Rim, Italija, zastupan putem punomoćnika Vladimira Miloševića, advokata iz Zvornika dostavio izabranom ponuđaču SHOT d.o.o. Zenica na koju se isti nije očitovao .

Žalitelj u žalbi navodi:

- Prema obrazloženju osporene Odluke o izboru, naprosto ne postoji detaljno obrazloženje razloga za izbor Odabranog ponuđača, već samo konstatacije zašto je MUP ponudu Leonarda ocijenio kao formalno-pravno neispravnu, imajući u vidu sadržinu samog obrazloženja.
- Treba istaći da je Tenderskom dokumentacijom, već u naslovu, navedeno da se radi o javnoj nabavci roba „sa međunarodnim elementom“. Da je kojim slučajem Ugovorni organ uvidio tu činjenicu, te uporedio je sa nespornom činjenicom da je Leonardo multinacionalna kompanija sa sjedištem u Republici Italiji, uvidio bi da ovjere „pečatom“, barem prema propisima Republike Italije, bivaju irelevantne. Dakle, pečat sam po sebi nema nikakav značaj, a naročito nema značaj koji Ugovorni organ nastoji da uvede u postupke javnih nabavki sa međunarodnim elementima, kao što je ovdje slučaj. Pritom, Ugovorni organ nije uvidio da je Leonardo u predmetnom postupku javne nabavke zastupan po punomoći, te da je svaku od izjava iz člana 49. ZJN. a suprotno tvrdnji da nisu potpisane, potpisao upravo g. Mattia Barbarossa, koji je imao posebnu punomoć zakonskog zastupnika Leonarda i koja je uostalom priložena u ponudi. Pomenuti punomoćnik je ujedno prisustvovao i javnom otvaranju ponuda na dan 20.11.2023. godine, ali u Odluci o tome nema ni slova, iako bi trebalo da je nesporno da kada jedno lice postupa kao punomoćnik, tada biva suvišno, pa i nemoguće da isto ovjerava dokumente „pečatima“ društva od kojeg je dobio takvu punomoć. Imenovani je u ime i za račun Leonarda i u skladu sa ovlaštenjem na svakoj od stranica dokumenata iz Ponude Leonarda uredno stavio svoj potpis, numerišući svaku od stranica iz te ponude, pritom na memorandumu Leonarda, pa je neobjašnjiv pristup Ugovornog organa kada sve to zanemaruje i svodi obrazlaganje na prilično bazičan, ako ne i arhaičan nivo. Dakle, ne samo da je pečat u smislu međunarodno-pravnog karaktera predmetne javne nabavke bio suvišan, on je bio i apsolutno protivan činjenici da je izjave koje je Ugovorni organ smatrao spornim, potpisao ovlašteni predstavnik Leonarda, pa čak je o tome predočio i punomoć Ugovornom organu (sa ovjerom, nadovjerom i prevodom pa zabrinjava pristup u Odluci kojim se sve to zanemaruje. Tvrdnje iz obrazloženja Odluke (u tabelarnom pregledu) da „nijedna izjava nije potpisana od strane ovlaštenog lica“, ne samo da nisu tačne, iste su protivne upravo onoj dokumentaciji i onim izjavama koje je Ugovorni organ trebao da cijeni, odnosno da uvidi da su te izjave zapravo potpisane od strane ovlaštenog lica. Pritom, u tački 11.3. Tenderske dokumentacije nesporno se traže pomenute izjave, ali u toj tački tenderske dokumentacije uopšte ne stoji da su pomenute izjave morale biti snabdjevene „potpisom i pečatom“, pa je u tom pogledu nejasno o čemu Ugovorni organ govori kada tvrdi da „nijedna izjava nema potpis i pečat“, kada u samom ovom tekstu Tenderske dokumentacije Ugovorni organ to i ne traži. U toj tački tenderske dokumentacije ne postoji čak ni upozorenje da će se nedostatak potpisa, odnosno pečata, smatrati eliminatarnim faktorom. Da apsurd bude potpun, Ugovorni organ u tački 12. Tenderske dokumentacija navodi da ponuda mora sadržavati, između ostalog: g) Dokaze o sposobnosti obavljanja tehničke i profesionalne sposobnosti iz člana 49. Zakona, iz

tačke 12.3 ove tenderske dokumentacije; Izjava iz tačke 12.3., dok tačka 12.3. na koju upućuje ovaj član Tenderske dokumentacije uopšte ne postoji?! Dakle, sa jedne strane, Tenderska dokumentacija u tački 11.3. ne traži niti potpis niti pečat, a sa druge strane, Tenderska dokumentacija traži da se ispune uslovi iz tačke koja u tenderskoj dokumentaciji ne postoji, pa je zabrinjavajući pristup Ugovornog organa kada tvrdi da izjave iz člana 49. ZJN nisu dostavljene. One jesu dostavljene, u formi i obliku koji je neophodan i podoban, uredno su potpisane i numerisane, pa je Odluka zbog tih razloga neodrživa.

- Drugi razlog za kvalifikovanje ponude u vezi je sa pogrešnim utvrđenjima Ugovornog organa koje je imao u vezi prvog navedenog, jer Tenderskom dokumentacijom nije ni tražena ovjera „nacrt ugovora“ pečatom, već ovjera potpisa ovlaštenog lica ponuđača, koji je i u ovom slučaju opet g. Mattia Barbarossa, koji je taj nacrt i potpisao, a zbog već navedene činjenice da u Republici Italiji „pečat“ nema značaj koji se pridaje Odlukom, te zbog toga što je punomoć uredno ovjerena, nadovjerena i prevedena, apsurdno je reći da ovi razlozi predstavljaju eliminatorne razloge za ponudu Leonarda. Štaviše, u nacrtu tog ugovora jasno u napomeni stoji da „svojim potpisom ponuđač“ biva saglasan sa bitnim elementima navedenim u „prijedlogu ugovora“, a da će se „konačni tekst ugovora“ precizirati i zaključiti u skladu sa ponudom i zahtjevima prodavca, pa još manje biva objašnjivo pozivanje da „nacrt nije potpisan i ovjeren“, kada on upravo predstavlja nacrt, te kada je upravo potpisan u skladu sa onim što je i traženo Tenderskom dokumentacijom.
- Treći razlog koji se u Odluci navodi takođe je neodrživ, jer cjelokupnu ponudu Leonardo je uvezao jemstvenikom, numerisao brojevima i time zaštitio integritet same ponude. Šta se desilo nakon otvaranja ponude i na koji način je Ugovorni organ postupao sa istom, Leonardo može samo da pretpostavi. Ono bitnije, prilikom otvaranja ponuda, u prisustvu p. Mattia Barbarosa-e. Komisija Ugovornog organa je konstatovala da je „omotnica ispravno zatvorena“, tj. zapečaćena, što je potpuno protivno utvrđenju iz Odluke. Dakle, ne može ponuda Leonarda u fazi otvaranja ponude biti uredno uvezana jemstvenikom i „zapečaćena“, a da nakon otvaranja ponude Ugovorni organ konstatuje da nije uvezana jemstvenikom i „zapečaćena“. Svi naprijed navedeni razlozi imaju prizvuk potrebe da se Leonardo, koji je ujedno i proizvođač helikoptera za koji je data ponuda, neosnovano diskvalifikuje, pa je namjera Ugovornog organa da za najpovoljnijeg ponuđača izabere preduzeće Shot iz Zenice, očito usmjerena ka favorizovanju domaćeg ponuđača, iako tako nešto niti je zakonom dozvoljeno, niti je uostalom u Tenderskoj dokumentaciji hipotetički tako nešto navedeno kao opcija. Ugovorni organ nije uložio ni najmanji napor da, ako je smatrao da postoje formalnopravni nedostaci ponude Leonarda, iste budu ispravljene u skladu sa ZJN. Ugovorni organ je zbog svega prethodno navedenog učinio i bitnu povredu odredbe člana 68. stav 3. ZJN.
- Iako se tvrdi da je Odabrani ponuđač ispunio sve uslove iz Tenderske dokumentacije, Leonardo kao proizvođač helikoptera za koji je dao ponudu, opravdano sumnja u ispravnost ocjene postojanja EASA sertifikata za helikopter koji je ponuđen od strane ovdje Odabranog ponuđača. Taj sertifikat ne odnosi se na ponuđeni proizvod od strane Shot-a. U Odluci se navodi da je ponuda Shota formalno-pravno ispravna, ali Shot nije mogao obezbijediti, niti će moći za ponuđeni proizvod obezbijediti EASA sertifikat. Certifikacija helikoptera je podijeljena u dvije oblasti: helikopter u njegovim osnovnim dijelovima i sva oprema koja se može montirati na helikopter. Policijski helikopter treba da bude opremljen različitom opremom kao što su: kamere visoke rezolucije, reflektori, utovarna kuka za izvlačenje ljudi, uređaji za noćno osmatranje i razna avionika

koja helikopteru omogućava siguran let. Bell-ova certifikacija predloženog modela B412EPX zasniva se na vojnom certifikatu za japansko ratno vazduhoplovstvo. Certifikovan po standardu FAA - američki autoritet, navedeni model ponuđen od Shot-a NIJE certifikovan sa EASA certifikatom, koji je potreban za letenje na teritoriji Bosne i Hercegovine prema zahtjevu tendera. Odabrani ponuđač samo obećava da će certifikacija biti postignuta u trenutku isporuke na osnovu dvije pretpostavke: prve, da će Bell podnijeti zahtjev i druge, da će EASA prihvatiti sertifikaciju helikoptera. Obje pretpostavke nisu pod kontrolom Shot-a, tako da u slučaju neizvršenja obaveza ne postoji ugovorna obaveza koju Ugovorni organ može iskoristiti. Dodatno, sve performanse, koje je tražio tender i koje je Shot deklarirao na matrici usklađenosti, opet se zasnivaju na činjenici da će EASA prihvatiti FAA certifikat za B412EPX bez ikakvog zahtjeva za promjenu konfiguracije ili bilo kakvog ograničenja za helikopter. U industriji helikoptera dobro je poznato da su pravila EASA-e u mnogome rigoroznija od pravila FAA, pa je mogućnost da će EASA zatražiti promjene konfiguracije ili će smanjiti karakteristike letenja helikoptera vrlo moguća, ako ne i sasvim sigurna. Nakon što hipotetički dobije EASA sertifikat za bazu B412EPX, kompanija Shot (a NE Bell - proizvođač) će morati da zatraži od treće kompanije, koju priznaje EASA, jer Shot nije priznata od EASA, da zatraži od EASA prenos postojećeg KIT sertifikata od EPI-a, prethodni model za EPX, kao i pokretanje novog KIT sertifikata posebno za osnovne uređaje za policijske operacije kao što su: kuka za utovar za oporavak ljudi, elektronski instrumenti za noćno osmatranje, oprema za snimanje podataka o letu i displeji prisutni u Pilot instrumentaciji neophodnim za bezbjedan let. Helikopter za potrebe Policije i za potrebe Gašenja Požara treba da ima ugrađenu različitu opremu kao što su: kamere visoke rezolucije, reflektori, utovarna kuka za izvlađenje ljudi, uređaji za noćno osmatranje i razna avionska oprema koja omogućava siguran let helikoptera. Certifikacija Bell predloženog modela zasnovana je na vojnom certifikatu za japansko ratno zrakoplovstvo, tj. certifikatu FAA, a trenutno nema EASA certifikat za bitne uređaje za policijske operacije i za gašenje požara kao što su: kuka za transport tereta i ljudi, elektronski instrumenti za noćno osmatranje, oprema za snimanje podataka o letu i ekrani prisutni u instrumentaciji za Pilot neophodan za bezbedan let. Želimo istaći da je Bell 412, pretežno vojni helikopter razvijen krajem 70-ih i koji je ušao u proizvodnju prije više od 40 godina, došao do svog prirodnog kraja životnog vijeka i da ga više ne proizvodi Bell, već samo po licenci proizvođač Subaru i to samo za vojne potrebe. Stoga je to platforma koja je sada tehnološki zastarjela, neefikasna i manje sigurna od modernijih helikoptera koje više ne proizvodi matična kompanija. Ponuda Shot-a (uz naročiti osvrt na poređenje priloženog EASA sertifikata uz ponudu sa ponuđenim modelom helikoptera, koji ne odgovara ponuđenom proizvodu) u spisu

Prije nego što se upustio u meritorno odlučivanje, ovaj organ je pristupio provjeri formalnih pretpostavki za ulaganje žalbe, koje moraju biti ispunjene na strani žalitelja, kako bi se uopće pristupilo njenom rješavanju, a odnose se na uslovljene pretpostavke u skladu sa članom 227. Zakona o upravnom postupku, čl.109 i čl.111 Zakona o javnim nabavkama BiH i utvrdio da su ispunjeni uslovi za postupanje po istoj na način kako definišu odredbe pozvanih članova.

Nakon što su prednje pretpostavke preispitane, ovaj organ je uvidom u dostavljenu dokumentaciju, te analizom svakog dokaza pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, a u odnosu na žalbene navode i propisani zakonski postupak, odlučio kao u dispozitivu odluke.

Polazeći od navoda žalitelja koji ističe da je prema obrazloženju osporene Odluke o izboru, naprosto ne postoji detaljno obrazloženje razloga za izbor Odabranog ponuđača, već samo konstatacije zašto je MUP ponudu Leonarda ocijenio kao formalno-pravno neispravnu, imajući u vidu sadržinu samog obrazloženja.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ navodi:

„...u vezi sa navodima Žalitelja da je povrijeđen član 70. ZJN Ugovorni organ navode smatra neosnovanim, jer je Ugovorni organ u obrazloženju svoje Odluke naveo stepen ispunjenosti zahtjeva traženih tenderskom dokumentacijom veoma precizno, pri tome evaluirajući u potpunosti oba ponuđača. Stoga je nejasno Ugovornom organu šta u obrazloženju Odluke žalitelju nije jasno. Također, Ugovorni organ naglašava da je ponuđaču Leonardu uz Odluku dostavljen i originalni Zapisnik o ocjeni ponuda, uredno potpisan i ovjeren od strane Komisije za nabavku, a zašto nije dostavljen punomoćniku žalitelja, to nije pitanje za Ugovorni organ“

U odnosu na prednje navedeno ovaj organ ističe da je članom 70. stav 3 Zakona o javnim nabavkama propisano da Odluka o izboru sadrži: podatke o ugovornom organu, broj i datum donošenja odluke, podatke o javnom oglašavanju, vrstu postupka nabavke, broj zaprimljenih ponuda, naziv i podatke o izabranom ponuđaču, detaljno obrazloženje razloga za izbor, pouka o pravnom lijeku, potpis ovlaštenog lica i pečat ugovornog organa. Uvidom u Odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača broj: 05-1-30-1-3436-13 od 30.11.2023. godine ovaj organ je utvrdio da predmetna odluka sadrži sve elemente propisane citiranom odredbom. U odnosu na isticanje žalitelja da odluka ne sadrži detaljno obrazloženje razloga za izbor odabranog ponuđača, ovaj organ ističe da odluka sadrži analitički prikaz traženih i dostavljenih dokumenata na osnovu kojih su utvrđeni razlozi za odbacivanje ponude žalitelja kao i da ponuda izabranog ponuđača sadrži sve tražene dokumente i da je ista ocijenjena kao formalno-pravno ispravna i prihvatljiva. Nadalje, uvidom u Zapisnik o ocjeni ponuda broj: 05-1-30-1-3436-11 od 22.11.2023. godine ovaj organ je utvrdio da isti sadrži sve elemente propisane članom 18 Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda kao i da je isti žalioocu dostavljen, zajedno sa Odlukom o izboru najpovoljnijeg ponuđača broj: 05-1-30-1-3436-13 od 30.11.2023. godine, dana 06.12.2023. godine (dokaz u spisu). Sve prednje navedeno ukazuje da nisu osnovane tvrdnje žalitelja da Odluka o izboru ne sadrži detaljno obrazloženje razloga za izbor, kao i da mu nije dostavljen Zapisnik o ocjeni ponuda, s obzirom da utvrđeno činjenično stanje ukazuje na suprotno, zbog čega se navod žalitelja odbija kao neosnovan.

Na navod žalitelja da je Tenderskom dokumentacijom, već u naslovu, navedeno da se radi o javnoj nabavci roba „sa međunarodnim elementom“. Da je kojim slučajem Ugovorni organ uvidio tu činjenicu, te uporedio je sa nespornom činjenicom da je Leonardo multinacionalna kompanija sa sjedištem u Republici Italiji, uvidio bi da ovjere „pečatom“, barem prema propisima Republike Italije, bivaju irelevantne. Dakle, pečat sam po sebi nema nikakav značaj, a naročito nema značaj koji Ugovorni organ nastoji da uvede u postupke javnih nabavki sa međunarodnim elementima, kao što je ovdje slučaj. Pritom, Ugovorni organ nije uvidio da je Leonardo u predmetnom postupku javne nabavke zastupan po punomoći, te da je svaku od izjava iz člana 49. ZJN. a suprotno tvrdnji da nisu potpisane, potpisao upravo g. Mattia Barbarossa, koji je imao posebnu punomoć zakonskog zastupnika Leonarda i koja je uostalom priložena u ponudi. Pomenuti punomoćnik je ujedno prisustvovao i javnom otvaranju ponuda na dan 20.11.2023. godine, ali u Odluci o tome nema ni slova, iako bi trebalo da je nesporno da kada jedno lice postupa kao punomoćnik, tada biva suvišno, pa i nemoguće da isto ovjerava dokumente „pečatima“ društva od kojeg je dobio takvu punomoć. Imenovani je u ime i za račun Leonarda i u skladu sa ovlaštenjem na svakoj od stranica dokumenata iz Ponude Leonarda uredno stavio svoj potpis, numerišući svaku od

stranica iz te ponude, pritom na memorandumu Leonarda, pa je neobjašnjiv pristup Ugovornog organa kada sve to zanemaruje i svodi obrazlaganje na prilično bazičan, ako ne i arhaičan nivo. Dakle, ne samo da je pečat u smislu međunarodno-pravnog karaktera predmetne javne nabavke bio suvišan, on je bio i apsolutno protivan činjenici da je izjave koje je Ugovorni organ smatrao spornim, potpisao ovlašteni predstavnik Leonarda, pa čak je o tome predočio i punomoć Ugovornom organu (sa ovjerom, nadovjerom i prevodom pa zabrinjava pristup u Odluci kojim se sve to zanemaruje. Tvrdnje iz obrazloženja Odluke (u tabelarnom pregledu) da „nijedna izjava nije potpisana od strane ovlaštenog lica“, ne samo da nisu tačne, iste su protivne upravo onoj dokumentaciji i onim izjavama koje je Ugovorni organ trebao da cijeni, odnosno da uvidi da su te izjave zapravo potpisane od strane ovlaštenog lica. Pritom, u tački 11.3. Tenderske dokumentacije nesporno se traže pomenute izjave, ali u toj tački tenderske dokumentacije uopšte ne stoji da su pomenute izjave morale biti snabdjevene „potpisom i pečatom“, pa je u tom pogledu nejasno o čemu Ugovorni organ govori kada tvrdi da „nijedna izjava nema potpis i pečat“, kada u samom ovom tekstu Tenderske dokumentacije Ugovorni organ to i ne traži. U toj tački tenderske dokumentacije ne postoji čak ni upozorenje da će se nedostatak potpisa, odnosno pečata, smatrati eliminatarnim faktorom. Da apsurd bude potpun, Ugovorni organ u tački 12. Tenderske dokumentacija navodi da ponuda mora sadržavati, između ostalog: g) Dokaze o sposobnosti obavljanja tehničke i profesionalne sposobnosti iz člana 49. Zakona, iz tačke 12.3 ove tenderske dokumentacije; Izjava iz tačke 12.3., dok tačka 12.3. na koju upućuje ovaj član Tenderske dokumentacije uopšte ne postoji?! Dakle, sa jedne strane, Tenderska dokumentacija u tački 11.3. ne traži niti potpis niti pečat, a sa druge strane, Tenderska dokumentacija traži da se ispune uslovi iz tačke koja u tenderskoj dokumentaciji ne postoji, pa je zabrinjavajući pristup Ugovornog organa kada tvrdi da izjave iz člana 49. ZJN nisu dostavljene. One jesu dostavljene, u formi i obliku koji je neophodan i podoban, uredno su potpisane i numerisane, pa je Odluka zbog tih razloga neodrživa.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ navodi:

„U vezi sa navodom Žalitelja da ovjere „pečatom“, barem prema propisima Republike Italije, bivaju irelevantne, pa zaključuje da pečat nema nikakav značaj, ovaj navod Ugovorni organ smatra neosnovanim. U potpunosti uvažavajući obligacione odnose i ostale materijalne propise u Republici Italiji, Ugovorni organ ističe da je riječ o propisima Bosne i Hercegovine, gdje je upotreba pečata, kada je riječ o javnim nabavkama, veoma bitna pri pripremanjima desetina tenderskih dokumentacija. Pregledom dostavljene dokumentacije Žalitelja lako se da uočiti da je veliki broj dokumenata opečaćen i potpisan, pa ne stoji činjenica na koju Žalitelj ukazuje, a to je da je pečat irelevantan. Da je to tako Žalitelj ne bi ovjerio ni opečatio ni jedan dokumenat u tenderskoj dokumentaciji, a čak i neobaveznim pregledom dokumentacije da se uočiti da su veliki broj listova i dokumenata na njima opečaćeni i potpisani. Ugovorni organ stoji na stanovištu da je Žalitelj bio dužan, kada se odlučio da dostavi ponudu u predmetnoj nabavci, da se izuči o nekim stvarima iz prakse koji se tiču pripreme te dokumentacije, pa bi samim tim izbjegao greške koje je napravio u samoj pripremi. Gospodin Mattia Barbarossi, koji ima posebnu punomoć zakonskog zastupnika Leonarda, a koji je prisustvovao otvaranju ponuda na dan 20.11.2023. godine, uručen je istog dana originalni Zapisnik sa otvaranja ponuda, pa ugovorni organ smatra da nije bilo nikakve potrebe u Odluci o dodjeli ugovora to uopšte naglašavati, pa stoga navode žalitelja u vezi s tim smatra neosnovanim.“

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio slijedeće:

Tačkom 11.3 Tenderskog dokumenta propisano je slijedeće:

„U svrhu dokazivanja tehničke i profesionalne sposobnosti ponuđači trebaju ispunjavati sljedeće minimalne uslove:

a) da će predmet nabavke zadovoljiti tehničke karakteristike zahtijevane tenderskom dokumentacijom Traženi dokaz:

- Izjava/potvrda proizvođača da će za ponuđača proizvesti predmet nabavke koji zadovoljava zahtijevane tehničke karakteristike iz Priloga Aneksa III- Tehnička specifikacija

b) Ponuđač je dužan dokazati da ima obezbjeđenu servisnu podršku za predmetnu robu u garantnom roku u okviru i ovlaštenih servisa na teritoriji Evrope/EU,

Traženi dokaz:

b) Izjava ponuđača kojom potvrđuje da je sposoban pružiti servisnu podršku za predmetnu robu u garantnom roku u okviru ovlaštenih servisa na teritoriji Evrope/EU

c) osiguranje servisne podrške za ponuđenu opremu — u garantnom i postgarantnom periodu iz Priloga Aneksa III - Tehnička specifikacija;

Traženi dokaz:

Izjava ponuđača za garantni i postgarantni period za pomoćnu opremu u skladu sa standardima proizvođača iste, a koja podrazumijeva kontinuirano tekuće (redovno) i povremeno (vanredno) održavanje helikoptera, u skladu sa ukazanom potrebom postavljanje i instaliranje dodatne opreme na helikopter, prema konfiguraciji koju propisuje proizvođač

d) Garantni rok koji daje proizvođač za sve dijelove i komponente helikoptera, dijelove i komponente pogonske grupe i dijelove i komponente isporučene opreme mora biti najmanje 36 kalendarskih mjeseci ili 1000 letnih sati, u skladu sa Prilogom iz Aneksa III — Tehnička specifikacija;

Traženi dokaz:

Izjava ponuđača za garantni rok na opremu iz Priloga Aneksa III - Tehnička specifikacija...

... g) Ponuđač je obavezan dokazati da ima obezbjeđenu dostupnost rezervnih dijelova za predmetni (helikopter) minimalno 10 godina od dana isporuke robe.

Traženi dokaz:

-Izjava kojom potvrđuje da je sposoban osigurati dostupnost rezervnih dijelova za predmetnu robu u periodu od minimalno 10 godina od dana isporuke robe.“

Tačkom 12.o) Tenderskog dokumenta propisano je slijedeće:

„Ponuda mora sadržavati:

o) Ponuda mora biti **ovjerena pečatom podnosioca ponude**, ako po zakonu države u kojoj je sjedište podnosioca ponude podnosilac ponude ima pečat, ili dokaz da po zakonu države u kojoj je sjedište podnosioca ponude podnosilac ponude nema pečat“

Uvidom u original ponudu ponuđača LEONARDO S.p.a, Rim, Italija ovaj organ je utvrdio slijedeće:

- Na strani 205 ponude Izjava ponuđača da će proizvesti za kupca stavku za nabavku koja zadovoljava potrebne tehničke karakteristike iz Aneksa III-Tehničke specifikacije tenderske dokumentacije koja nije ovjerena pečatom ponuđača
- Na strani 209 ponude nalazi se izjava ponuđača da je u stanju pružiti servisnu podršku za helikopter predstavljen u prijedlogu , pod garancijom koja nije ovjerena pečatom ponuđača
- Na strani 213 ponude nalazi se izjava ponuđača da osigurava servisnu podršku za ponuđeni helikopter tokom perioda garancije i poslije isteka perioda garancije koja nije ovjerena pečatom ponuđača

U odnosu na prednje navedeno ovaj organ ističe da je tačkom 11.3 jasno propisano koje izjave su ponuđači dužni dostaviti u svrhu dokazivanja tehničke i profesionalne sposobnosti, dok je tačkom 12. o) propisano da ponuda mora biti **ovjerena pečatom podnosioca ponude**, ako po zakonu države u kojoj je sjedište podnosioca ponude podnosilac

ponude ima pečat. Uvidom u original ponudu ponuđača LEONARDO S.p.a, Rim, Italija ovaj organ je utvrdio da je žalitelj na stranama 205-213 ponude dostavio izjave zahtjevane tačkom 11.3 tenderskog dokumenta koje nije ovjerio pečatom ponuđača. Ovaj organ ističe da je postupak javne nabavke strogo formalan te svako pa i najmanje nepoštovanje Zakonom propisane forme dostavljene ponude čini istu neprihvatljivom. Isticanje žalitelja da ovjere „pečatom“, barem prema propisima Republike Italije, bivaju irelevantne, nije osnovano, imajući u vidu činjenicu da je uvidom u ponudu ovaj organ utvrdio da je žalitelj prilikom pripreme ponude koristio pečat, npr. isti je otisnut u Aneksu 3 Obrazac za cijenu ponude na strani 201, pa je ovom organu nejasno zašto žalitelj isti nije otisnuo i na izjavama na stranama 205-213 ponude. Imajući u vidu činjenicu da je postupak javne nabavke strogo formalan postupak (a što je potvrdio i Sud BIH u više presuda) kao i da žalitelj evidentno ima pečat i da isti koristi, neosnovan je navod žalitelja u predmetnom smislu.

Na navod žalitelja da Tenderskom dokumentacijom nije ni tražena ovjera „nacrtu ugovora“ pečatom, već ovjera potpisa ovlaštenog lica ponuđača, koji je i u ovom slučaju opet g. Mattia Barbarossa, koji je taj nacrt i potpisao, a zbog već navedene činjenice da u Republici Italiji „pečat“ nema značaj koji se pridaje Odlukom, te zbog toga što je punomoć uredno ovjerena, nadovjerena i prevedena, apsurdno je reći da ovi razlozi predstavljaju eliminatorne razloge za ponudu Leonarda. Štaviše, u nacrtu tog ugovora jasno u napomeni stoji da „svojim potpisom ponuđač“ biva saglasan sa bitnim elementima navedenim u „prijedlogu ugovora“, a da će se „konačni tekst ugovora“ precizirati i zaključiti u skladu sa ponudom i zahtjevima prodavca, pa još manje biva objašnjivo pozivanje da „nacrt nije potpisan i ovjeren“, kada on upravo predstavlja nacrt, te kada je upravo potpisan u skladu sa onim što je i traženo Tenderskom dokumentacijom.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ navodi:

„Navode Žalitelja u kojima se poziva na čl. 2. i 4. nacrtu ugovora, pa smatra da ih nije bilo obavezno popuniti, Ugovorni organ smatra neosnovanim. Naime Ugovorni organ je pripremio osnovne elemente ugovora u kojima se tražilo da ponuđač unese svoju esencijalnu, početnu ponudu, kao i uslove plaćanja, čime bi svojim potpisom i pečatom dokazao da stoji iza toga. Finalni ugovori u oblasti ovih nabavki veoma su složeni i sofisticirani, kao i veoma obimni, a na ovaj način Ugovorni organ se želio obezbijediti i zaštititi tako što će biti siguran da će ovi elementi biti zastupljeni i u finalnom ugovoru sa odabranim ponuđačem. Stoga je ispunjenje ovih elemenata ugovora od strane ponuđača veoma važan uslov za Ugovorni organ, a što Žalitelj nije ispoštovao.

Ugovornom organu ostaje nejasno šta je Žalitelj mislio zaključujući da je ugovorni organ samo tražio izgovor da nacrt ugovora prezentuje kao dogmu.“

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio slijedeće:

Tačkom 12.m) Tenderskog dokumenta propisano je slijedeće:
m) Osnovni elementi ugovora –Aneks X

Uvidom u Aneks X Tenderskog dokumenta ovaj organ je utvrdio da je na kraju istog navedeno „Ovjeren potpis ovlaštenog lica ponuđača“

Uvidom u original ponudu ponuđača LEONARDO S.p.a, Rim, Italija ovaj organ je utvrdio slijedeće:

- Na stranama 959-966 ponude nalazi se Aneks 10 Nacrt-osnovni elementi ugovora u kojem se na mjestu označenom kao „Ovjeren potpis ovlaštenog lica ponuđača“ nalazi potpis ovlaštenog lica bez ovjere istog pečatom

Elementi koji se navode u sadržaju Nacrta ugovora imaju svoju svrhu i cilj, kako bi se na bazi istih pripremila i Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača, ali i u cilju krajnje potvrde spremnosti za zaključenje budućeg ugovora, to je postupanje žalitelja koji isti nije ovjerio pečatom ocijenjeno neprihvatljivim i nerazumljivim. Neposredna je i bitna povezanost elemenata ponude i elemenata nacrta ugovora, pa je s tim u vezi neprihvatljivo, nepravilno i zbunjujuće postupanje žalitelja. Kao i kod prethodnog žalbenog navoda, ovaj organ ističe da je postupak javne nabavke strogo formalan te svako pa i najmanje nepoštovanje Zakonom propisane forme dostavljene ponude čini istu neprihvatljivom. Isticanje žalitelja da ovjere „pečatom“, barem prema propisima Republike Italije, bivaju irelevantne, nije osnovano, imajući u vidu činjenicu da je uvidom u ponudu ovaj organ utvrdio da je žalitelj prilikom pripreme ponude koristio pečat, npr. isti je otisnut u Aneksu 3 Obrazac za cijenu ponude na strani 201, pa je ovom organu nejasno zašto žalitelj isti nije otisnuo i na Nacrtu ugovora.

Prednje navedeno činjenično stanje upućuje na zaključak da žalitelj nije ponudio u sadržaju svoje ponude, na jednoznačan način, sve što je i zatraženo uslovima postupka, te u navedenom smislu, u skladu sa čl. 57 st 1 Zakona, ne može se ocijeniti da je u potpunosti ispoštovao uslove i zahtjeve kako su zadati uslovima postupka. Navedeno upućuje da navodi žalitelja u predmetnom smislu nisu osnovani.

Na navod žalitelja da treći razlog koji se u Odluci navodi takođe je neodrživ, jer cjelokupnu ponudu Leonardo je uvezao jemstvenikom, numerisao brojevima i time zaštitio integritet same ponude. Šta se desilo nakon otvaranja ponude i na koji način je Ugovorni organ postupao sa istom, Leonardo može samo da pretpostavi. Ono bitnije, prilikom otvaranja ponuda, u prisustvu p. Mattia Barbarosa-e. Komisija Ugovornog organa je konstatovala da je „omotnica ispravno zatvorena“, tj. zapečaćena, što je potpuno protivno utvrđenju iz Odluke. Dakle, ne može ponuda Leonarda u fazi otvaranja ponude biti uredno uvezana jemstvenikom i „zapečaćena“, a da nakon otvaranja ponude Ugovorni organ konstatuje da nije uvezana jemstvenikom i „zapečaćena“. Svi naprijed navedeni razlozi imaju prizvuk potrebe da se Leonardo, koji je ujedno i proizvođač helikoptera za koji je data ponuda, neosnovano diskvalifikuje, pa je namjera Ugovornog organa da za najpovoljnijeg ponuđača izabere preduzeće Shot iz Zenice, očito usmjerena ka favorizovanju domaćeg ponuđača, iako tako nešto niti je zakonom dozvoljeno, niti je uostalom u Tenderskoj dokumentaciji hipotetički tako nešto navedeno kao opcija. Ugovorni organ nije uložio ni najmanji napor da, ako je smatrao da postoje formalnopravni nedostaci ponude Leonarda, iste budu ispravljene u skladu sa ZJN. Ugovorni organ je zbog svega prethodno navedenog učinio i bitnu povredu odredbe člana 68. stav 3. ZJN.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ navodi:

„Navod Žalitelja koji moramo navesti na samom početku našeg izjašnjenja, a koje je Žalitelj svjesno ostavio na samom kraju, jeste pozivanje na konstataciju Ugovornog organa da je „omotnica ispravno zatvorena“, tj. zapečaćena, a onda konstatuje da ne može ponuda u fazi otvaranja ponude biti uredno uvezana jemstvenikom i „zapečaćena“, a nakon otvaranja ponude Ugovorni organ konstatuje da nije uvezana jemstvenikom i „zapečaćena“, Ugovorni organ smatra neosnovanim. Naime prilikom otvaranja ponuda ponuda Žalitelja je dostavljena na način da je uredno i po propisima omotnica u kojoj je predmetna ponuda bila zatvorena i ista ispravno opečaćena i to Ugovorni organ uopšte ne spori. Ovdje je riječ o propustu „ne uvezivanje ponude u skladu sa zahtjevima iz tenderske dokumentacije koja u za to predviđenom regulatoru nije uvezana na način da se onemogućiti naknadno vađenje ili umetanje listova, već naprotiv, jedan dio važnih dokumenata može se najjednostavnijim radnjama izvaditi ili neki drugi dokumenti identičnim radnjama naknadno ubaciti u postojeću dokumentaciju, što se ne razmatra prilikom otvaranja ponude, već tokom evaluacije ponuda, a u što se sam Žalitelj mogao lako uvjeriti da je tražio uvid u svoju predmetnu ponudu. Ovim

načinom uvezivanja ponude Žalitelj se nije pridržavao člana 58. ZJN („ponuda se čvrsto uvezuje na način da se onemogućí naknadno vađenje ili umetanje listova“). Kako navedeni ponuđač kroz svoju ponudu nije uopšte provukao jamstvenik nego ga samo formalno „sa strane“ zakačio, smatramo ostale žabene navode irelevantnim u navedenoj žalbi, jer smo pregled same ponude izvršili isključivo iz razloga da bi „stranom ponudjaču“ skrenuli pažnju na navedene propuste u njihovoj ponudi da u narednim prijavljivanjima obrati veću pažnju u samoj pripremi ponude.“

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio slijedeće:

Tačkom 14 Tenderskog dokumenta propisano je između ostalog slijedeće:

„Ponuda se izrađuje na način da čini cjelinu. Ako zbog obima ili drugih objektivnih okolnosti ponuda ni može biti izrađena na način da čini cjelinu, onda se izrađuje u dva ili više djelova. Ponuda se čvrsto uvezuje (ukoričena u knjigu ili uvezana jamstvenikom) na način da se onemogućí naknadno vađenje ili umetanje listova. Ako je ponuda izrađena u dva ili više dijelova, svaki dio se čvrsto uvezi je na način da se onemogućí naknadno vađenje ili umetanje listova. Dijelove ponude kao što su uzorci, katalozi, mediji za pohranjivanje podataka i sl. koji ne mogu biti uvezani ponuđač obilježava nazivom i navodi u sadržaju ponude kao dio ponude. Stranice (listovi) ponude se označavaju brojem na način da je vidljiv redni broj stranice (lista). Kada je ponuda izrađena od više dijelova, stranice (listovi) se označavaju na način da svaki sljedeći dio započinje rednim brojem kojim se nastavlja redni broj stranice (lista) kojim završava prethodni dio. Ako sadrži štampanu literaturu, brošure, kataloge koji imaju originalno numerisane brojeve, onda se ti dijelovi ponude ne numerišu dodatno. ; Ponuda neće biti odbačena ukoliko su stranice (listovi) ponude numerisani na način da je obezbjeđen kontinuitet numerisanja, te će se smatrati manjim odstupanjem koje ne mijenja, niti se bitno udaljava od karakteristika, uslova i drugih zahtjeva utvrđenih u obavještenju o nabavci i tenderskoj dokumentaciji. Sve stranice (listovi) ponude moraju biti numerisane. Ponuđač ne smije mijenjati ili dopunjavati tekst tenderske dokumentacije.“

Uvidom u original ponudu ponuđača LEONARDO S.p.a, Rim, Italija ovaj organ je da je ista dostavljena u registratoru plave boje, numerisana brojevima od 1 do 969. Nadalje, stranice ponude od 1-377 ponude su u predmetnom registratoru dostavljene na način da iste nisu čvrsto uvezane i iste je moguće nesmetano vaditi ili umetati, dok su stranice ponude od 377-969 dostavljene na način da je kroz metalni mehanizam provučen konac koji na zadnjoj stranici osiguran voskom i pečatom ponuđača i iste nije moguće nesmetano vaditi ili umetati. Prednje izneseni način pripreme ponuda ne može se podvesti pod kategorizaciju čvrstog uveza, imajući u vidu činjenicu da je ponuda „dijelom“ čvrsto uvezana, dok značajan dio ponude (koji sadrži kvalifikacionu dokumentaciju) nije čvrsto uvezan. Ugovorni organ je pomenutom tačkom 14 Tenderskog dokumenta, nedvojbeno zatražio da ponude budu čvrsto uvezane, pa je s tim u vezi trebalo slijediti pravila kako ih je ugovorni organ postavio sadržajem Tenderskog dokumenta. U suprotnom, postavlja se upitnom svrha postavljanja zahtjeva koji se u provođenju radnji postupka neće ispoštovati.

U vezi sa navedenim, napominje se da se terminologija čvrstog uveza odnosi na provjeru da li su dostavljene ponude, de facto i dostavljene u čvrstom uvezu, koji podrazumjeva takav uvez koji onemogućava fizičko neometano vađenje listova ponude a nikako dostavljanje ponuda u iz kojih je *moguće vaditi dokumente, a da se pri tome, vidno ne uoči bilo koja promjena pri obavljanju radnje zamjene ili izmjene sadržaja bilo koje prvobitno dostavljene stranice ponude.*

U posljedici, ovaj organ nije ocijenio da je sadržaj predmetne ponude pripremljen u skladu sa pravilima predmetne tačke 14 Tenderskog dokumenta. Isticanje žalitelja da je prilikom otvaranja ponuda konstatovano da je „omotnica ispravno zatvorena“, tj. zapečaćena se odnosi na omotnicu u kojoj je ponuda dostavljena, ne na uvez ponude kako to žalitelj neosnovano tvrdi. Sve prednje izneseno činjenično stanje upućuje da su u konkretnom slučaju evidentne protivrječnosti nastale prilikom pripreme sadržaja predmetne ponude, koje dovode do nejasnoća i dvojbi u pristupu procjene sadržaja predmetne ponude. Imajući u vidu naprijed navedeno ovaj navod žalitelja je ocijenjen kao neosnovan.

Zaključujući sve prednje izneseno, potrebno je naglasiti da je žalitelj prilikom pripreme ponude napravio niz propusta zbog kojih je ugovorni organ pravilno postupio kada je istu ocijenio neprihvatljivom. Članom 68. stav 3 Zakona o javnim nabavkama propisano je da „Ugovorni organ može pozvati kandidate/ponuđače da u roku od tri dana pojasne dokumente koje su dostavili u skladu s čl. 45. do 51. ovog zakona ili da dostave originalne dokumente radi poređenja s kopijom koja je dostavljena uz ponudu, a s ciljem otklanjanja formalnog nedostatka dokumenata.“ Žalitelj pogrešno upućuje na odredbu navedenog člana iz razloga što se u ponudi istog radi o propustima takve prirode (a koje je ovaj organ prethodno obrazložio), koji se ne mogu podvesti pod predmetnu odredbu a sve iz razloga jer činjenica da ponuda nije čvrsto uvezana je vidljiva kako za ugovorni organ, tako i za ovaj organ, te istu nije potrebno pojašnjavati.

Na navod žalitelja da iako se tvrdi da je Odabrani ponuđač ispunio sve uslove iz Tenderske dokumentacije, Leonardo kao proizvođač helikoptera za koji je dao ponudu, opravdano sumnja u ispravnost ocjene postojanja EASA sertifikata za helikopter koji je ponuđen od strane ovdje Odabranog ponuđača. **Taj sertifikat ne odnosi se na ponuđeni proizvod od strane Shot-a.** U Odluci se navodi da je ponuda Shota formalno-pravno ispravna, ali Shot nije mogao obezbijediti, niti će moći za ponuđeni proizvod obezbijediti EASA sertifikat...Bell-ova certifikacija predloženog modela B412EPX zasniva se na vojnom certifikatu za japansko ratno vazduhoplovstvo. Certifikovan po standardu FAA - američki autoritet, navedeni model ponuđen od Shot-a NIJE certifikovan sa EASA sertifikatom, koji je potreban za letenje na teritoriji Bosne i Hercegovine prema zahtjevu tendera...Prema javno dostupnim informacijama, poput nabavke helikoptera za potrebe policije u Hrvatskoj, već postoje značajna kašnjenja u isporuci helikoptera, kao što je ovdje izvjesno slučaj za ponuđeni i odabrani, do te mjere da vlasti Republike Hrvatske rizikuju gubitak sredstava predviđenih za program... Bell 412, pretežno vojni helikopter razvijen krajem 70-ih i koji je ušao u proizvodnju prije više od 40 godina, došao do svog prirodnog kraja životnog vijeka i da ga više ne proizvodi Bell, već samo po licenci proizvođač Subaru i to samo za vojne potrebe. Stoga je to platforma koja je sada tehnološki zastarjela, neefikasna i manje sigurna od modernijih helikoptera koje više ne proizvodi matična kompanija.... Žalilac daje sebi za pravo da ukaže naslovu da se proizvod ponuđen od strane Shota ni u čemu ne može poroditi sa proizvodom ponuđenim od Leonarda, jer helikopter koji Leonardo proizvodi i koji je predmet njegove ponude, je tehnološki napredniji i savremeniji u svim relevantnim aspektima od helikoptera koji Shot nudi... na internet sajtu wikipedia.org već stoji tekst da ovaj model već posjeduje Ugovorni organ, što, kako smo razumjevanja, nije tačno, a na sajtu sajevotimes.com, kao poveznici ove informacije na prethodno navedenom sajtu, stoji podatak da Bosna i Hercegovina kupuje devet novih helikoptera, od kojih se jedan Bell 412 kupuje za potrebe Ugovornog organa

U Izjašnjenju na žalbu ugovorni organ navodi:

„Navode Žalitelja u kojima se opširno osvrće na ponudu drugog ponuđača, odnosno proizvod drugog ponuđača, sumnjajući u ispravnost ocjene postojanja EASA sertifikata, tvrdeći da je predmetni proizvod došao do prirodnog kraja životnog vijeka, da se proizvodi samo po licenci, da se takav proizvod ne može servisirati 10 godina, a što je minimalan period, da se

ne isporučuje na vrijeme, da na tržištu ove proizvode zamjenjuje Leonardo i slično Ugovorni organ nije ni dužan posebno komentirati, jer nemaju nikakvu poveznicu sa predmetnom tenderskom dokumentacijom. Ipak Ugovorni organ napominje da je ponuđač Leonardo, da je pak tražio uvid u ponude, mogao se lako uvjeriti da je drugi ponuđač dostavio certifikat EASA potpuno identičan onom koji je i sam ponuđač Leonardo dostavio, ali i da drugi ponuđač u svojim izjavama garantuje opstojnost svojih tvrdnji po pitanju servisiranja, garantnih rokova i svega ostalog što se zahtijevalo u predmetnoj tenderskoj dokumentaciji.“

Uvidom u spis ovaj organ je utvrdio slijedeće:

Tačkom 11.3 f) Tenderskog dokumenta propisano je slijedeće:

f) Ponuđač je obavezan dostaviti dokaz da ponuđena roba (helikopter) odgovara određenim specifikacijama i normama

Traženi dokaz:

- Validno odobrenje organizacije za dizajn i proizvodnju helikoptera (tipski certifikat EASA-e) kojima dokazuje da traženi helikopter odgovara specifikacijama ili normama koje garantuju da će helikopter biti proizveden u skladu sa zahtjevanim standardima.“

Nadalje, tačkom A.1.a1 Tehničke specifikacije propisano je slijedeće:

„Helikopter mora spadati u kategoriju Veliki helikopter (Large Rotorcraft), opremljen sa dva turbovrtilna motora, zadovoljavati Kategorije A i B prema certifikacijskim specifikacijama EASA, i **varijanta helikoptera koja je predmet ponude mora u trenutku isporuke helikoptera posjedovati Tipski certifikat EASA.**

Navedete oznaku i datum Tipskog certifikata koji je izdala EASA (uključujući broj i datum aktuelnog izdanja) **za osnovni tip i model helikoptera** i navedite izjavu da će u trenutku isporuke helikoptera postojati Tipski certifikat koji obuhvata varijantu helikoptera koja je predmet isporuke.“

Uvidom u ponudu ponuđača SHOT d.o.o. Zenica ovaj organ je utvrdio slijedeće:

- Uvidom u Aneks III Tenderskog dokumenta Obrazac za cijenu ponude robe ovaj organ je utvrdio da je izabrani ponuđač u koloni Navedite tačan tip, model i verziju helikoptera upisao **BELL 412EPX**
- Na strani 166 ponude nalazi se izjava od 01.11.2023. godine potpisana i ovjerena od strane ponuđača SHOT d.o.o. Zenica kojom ponuđač izjavljuje da će da će u trenutku isporuke helikoptera postojati tipski certifikat EASA koji obuhvata varijantu helikoptera koja je predmet isporuke.
- Na stranama 186-224 ponude dostavljen je EASA certifikat broj:IM.R.106 na engleskom jeziku
- Na stranama 224-264 ponude dostavljen je prevod EASA certifikat broj:EASA.IM.R.106 izvršen od strane stalnog sudskog tumača za engleski jezik u kojem je navedeno da je nositelj tipskog cetifikata **Bell Textron Inc. Texas,SAD** i da se certikat odnosi za modele :**212,412,412EP**

U odnosu na navode žalitelja koji osporava ponudu izabranog ponuđača na način da ističe da Bell-ova certifikacija predloženog modela B412EPX se zasniva na vojnom certifikatu za japansko ratno zrakoplovstvo, da se radi o helikopteru koji je došao do kraja životnog vijeka, da se radi o tehnološki zastarjeloj platformi koja je neefikasna, da će uskoro izaći iz proizvodnje , navođenje novinskih zapisa koji se tiču nabavke helikoptera u Republici Hrvatskoj, ovaj organ prije svega ističe da su predmetni navodi konfuzno i široko istaknuti ,a što upućuje na to da je trebalo iste jasnije i poentiranije urediti da bi se nesmetano razumjeli ,

da bi se po njima nesmetano i kvalitetno postupilo te da bi se u konačnici ostvarila i svrha njihovog iznošenja.

Ovaj organ nadalje ukazuje na odredbe člana 102. stav (1) Zakona kojim je propisano da stranke u postupku dužne su iznijeti sve činjenice na kojima zasnivaju svoje zahtjeve ili odluke, postupke, radnje ili nečinjenja, te predložiti dokaze kojima se te činjenice utvrđuju. Istim članom stav (3) Zakona propisano je da u postupku pravne zaštite žalitelj je dužan dokazati ili bar učiniti vjerovatnim postojanje činjenica i razloga koji se tiču pravnog interesa na podnošenje žalbe, povreda postupka ili povreda primjene materijalnog prava, koje su istaknute u žalbi, za koje zna ili bi trebalo da zna.

Stoga, ovaj organ nije cijenio da je žaliteljevim isticanjem neodređenih, proizvoljnih i nejasnih navoda, bez prilaganja dokaznih sredstava i bez dovodenja u vezi navedenih okolnosti u odnosu na konkretan položaj žalitelja te bez zasnivanja ugrožavanja žaliteljevih prava i pravnih interesa, te u posljedici, ocijenio navode žalitelja neuspješnim.

U odnosu na navode žalitelja koji ističe da priloženi EASA certifikat uz ponudu izabranog ponuđača SHOT d.o.o. Zenica ne odgovara ponuđenom proizvodu ugovorni organ u svom izjašnjenju navodi *"... da je ponuđač Leonardo, da je pak tražio uvid u ponude, mogao se lako uvjeriti da je drugi ponuđač dostavio certifikat EASA potpuno identičan onom koji je i sam ponuđač Leonardo dostavio, ali i da drugi ponuđač u svojim izjavama garantuje opstojnost svojih tvrdnji po pitanju servisiranja, garantnih rokova i svega ostalog što se zahtijevalo u predmetnoj tenderskoj dokumentaciji..."* a što se ne može cijeniti poentiranim i potpunim osvrtom, jer takav načelan osvrt ne ukazuje da je raspravljeno sve što je neophodno, niti da je ponuđen uvjerljiv i podroban odgovor, da bi se nesmetano izvelo krajnje zaključivanje.

Iz prednje citiranih odredbi tenderske dokumentacije proizilazi da su ponuđači bili dužni dostaviti validno odobrenje organizacije za dizajn i proizvodnju helikoptera (tipski certifikat EASA-e) za osnovni tip i model helikoptera i izjavu da će u trenutku isporuke helikoptera postojati Tipski certifikat koji obuhvata varijantu helikoptera koja je predmet isporuke. Izabrani ponuđač SHOT d.o.o. Zenica je u svojoj ponudi u koloni tačan tip, model i verziju helikoptera upisao **BELL 412EPX**, i dostavio EASA Certifikat koji se odnosi na modele : **212,412,412EP** i izjavu da će u trenutku isporuke helikoptera postojati tipski certifikat EASA koji obuhvata varijantu helikoptera koja je predmet isporuke.

Uzevši u obzir da na stručno i izuzetno zahtjevno pitanje ugovorni organ ne pruža adekvatan, potpun i zasnovan odgovor, bez da najprije bliže upućuje da li dostavljeni certifikat upućuje na opseg i sadržaj elemenata kako su i zatraženi uslovima postupka, na način kako ih je i zatražio, to se rezultat izvršene provjere ponuđeno/zatraženo nije mogao prihvatiti jer nisu ispoštovana pravila pri procesu dokazivanja u suprotno, a što je protivno članu 102. Stav (2) Zakona kojim je propisano da je ugovorni organ u postupku po žalbi dužan dokazati postojanje činjenica i okolnosti na osnovu kojih je donio odluku o pravima, preduzeo činjenja ili propuštanja te proveo postupke, koji su predmet postupka po žalbi.

O prednje navedenim stručnim/tehničkim pitanjima potrebno je iznijeti detaljniji i uvjerljivi osvrt, konkretnije raspraviti sve što je u tom smislu neophodno, analizirati i ocijeniti postojeće i izvedene dokaze, pri čemu je ugovorni organ u obavezi voditi računa i o pravilima koja treba usvojiti pri provođenju radnji postupka, s obzirom da ocjena dokaza ne znači formalan osvrt na iste, puko pominjanje istih, već fokusirano dovodenje u vezu sa detaljnim osvrtom i konkretnim iznošenjem argumentacije, da bi se u konačnici izvelo pravilno i potpuno zaključivanje, a izbjegla proizvoljnost i načelan pristup a što je naročito relevantno pri navedenim okolnostima prilično zahtjevnih pitanja, kada pouzdanost izvedenih zaključaka i iznesenih argumenata treba dovesti na viši nivo uvjerljivosti.

U ponovnom postupku, ugovorni organ će na osnovu postavljenih zahtjeva uslovima postupka, cijeniti dostavljeni certifikat u ponudi izabranog ponuđača, podrobno raspraviti sve što je potrebno, nakon čega će donijeti pravilnu i zakonitu odluku.

U žalbi ponuđača LEONARDO S.p.a, Rim, Italija, zastupan putem punomoćnika Vladimira Miloševića, advokata iz Zvornika od 16.12.2023. godine, postavljen je zahtjev za nadoknadu troškova žalbenog postupka, koji se sastoji od troškova sastava žalbe u iznosu od 5.923,12 KM.

Imajući u vidu visinu postavljenog zahtjeva za troškove postupka, ovaj organ je u skladu sa odredbama Tarifnog broja 3. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 68/05), i člana 119. Zakona o javnim nabavkama, odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

Povrat uplaćenih sredstava na ime naknade žalbenog postupka u iznosu od 10.000,00 KM ponuđaču LEONARDO S.p.a, Rim, Italija izvršiti će se posebnim aktom, po konačnosti ovog Rješenja a u skladu sa članom 108.stav (7) ZJN i članom 4. Instrukcije o načinu uplate, kontrole i povrata naknada propisanih članom 108. ZJN („Službeni glasnik BiH“ broj: 86/14).

Uputstvo o pravnom lijeku

Ovo rješenje je konačan upravni akt. Protiv ovog rješenja može se podnijeti tužba u upravnom sporu pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

Taksa na tužbu iznosi 100,00 KM.

PREDSJEDAVAJUĆI
UREDA ZA RAZMATRANJE ŽALBI
Marko Kolobarić

Dostaviti:

- LEONARDO S.p.a, Rim, Italija, zastupan putem punomoćnika Vladimira Miloševića, advokata iz Zvornika
- Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Sarajevo
- evidenciji
- a/a